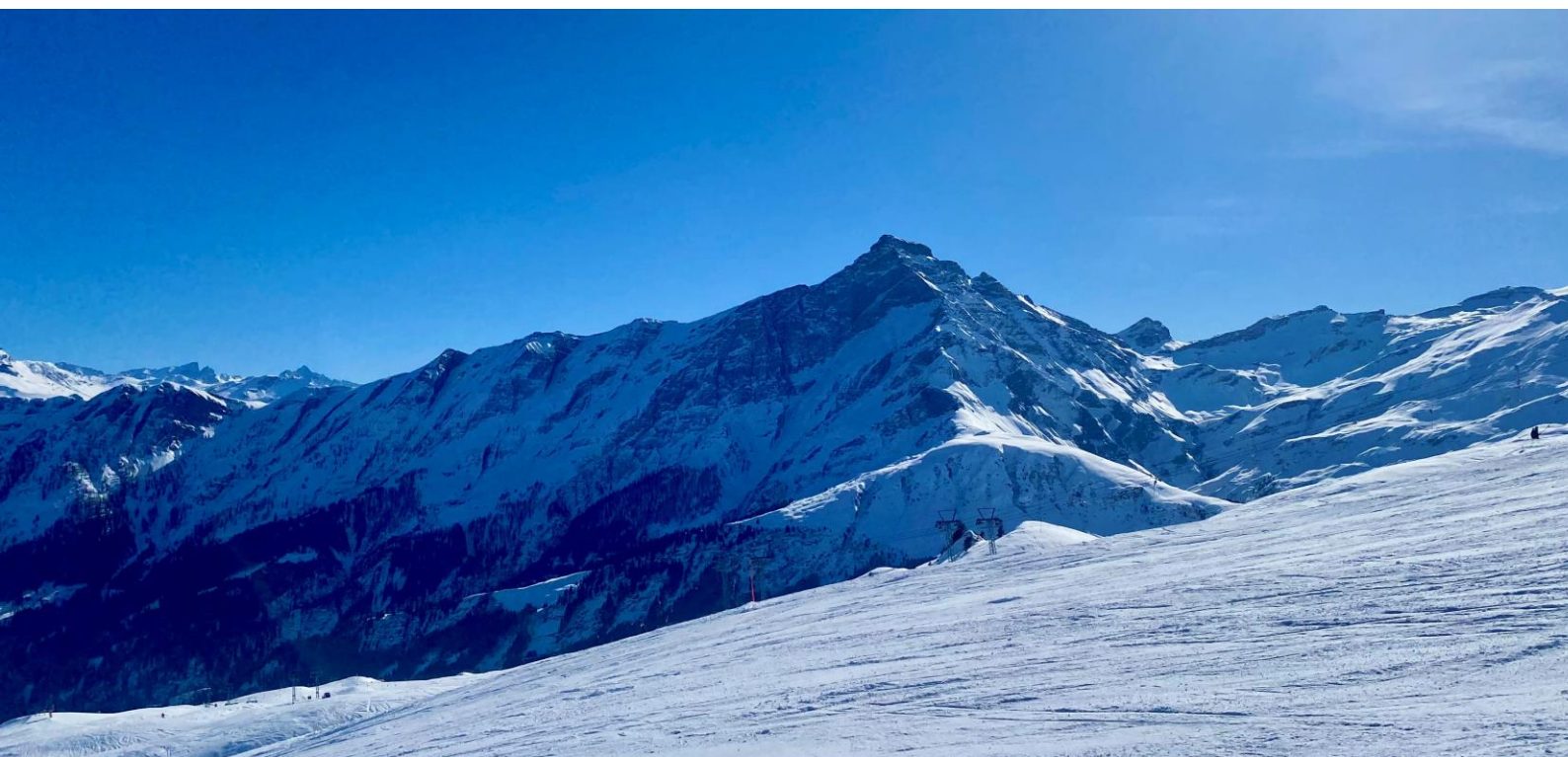

Ginfo ediziun 2 / 2024

Uffizi da vischnancas dal Grischun

Prefaziun

Chara lectura, char lectur

Dacurt avain nus pudì metter a disposiziun a las vischnancas politicas ed a las vischnancas burgaisas in exemplar dal mussavia **radunanza communal** e dal manual respectiv cun infurmaziuns in zic pli detagliadas. Nus avain survegnì bleras reacziuns positivas, e quai rinforza nossa persvasiun d'avair satisfatg il basegn d'ina gronda majoritad da las vischnancas grischunas. Anc adina enconuscha la gronda part da las vischnancas grischunas la radunanza communal: da las 100 vischnancas han 89 quest organ legislativ. Il dumber da las vischnancas che han er anc votaziuns a l'urna, è bain creschì (p.ex. per projects finansials pli gronds u per elecziuns), dentant vegnan las fatschentas tractadas e discussiunadas en la radunanza communal.

Dal rest, Vus avais legì endretg: a partir da l'onn 2025 datti anc 100 vischnancas politicas en il chantun. La fusiun da la vischnanca Tschierschen-Praden cun la citad da Cuira entra en vigur il 1. da schaner 2025. Entaifer 25 onns è il dumber da las vischnancas politicas sa reducì per 112. Decisiv n'è dentant betg la quantitad ch'è diminuida, mabain la qualitad ch'è creschida. Las vischnancas grischunas èn daventadas cleramain pli fermas tras questa refurma structurala. E quai è stà palpabel!

Violaziuns verbalas da cunfins datti displaschaivlamain er en noss chantun. Nus avain tractà il tema «hate speech» – pled instigant e al declerain en questa Ginfo.

La transfurmaziun digitala è dapli che be il passagi dal palpiri al mund digital, er tar las vischnancas. Dapi la stad 2024 datti tar il post da stab Administraziun digitala in post da coordinaziun per las vischnancas. Dapli infurmaziuns en chausa chattais Vus en l'aggiunta da questa Ginfo.

Nus ans legrain da cuntinuar la buna collavuraziun ed As giavischain ina buna finiziun da l'onn 2024 ed in bun start en l'onn 2025!

Cuntegn

1. Mussavia radunanza communal.....	4
2. Hate speech	5
3. Videos explicativs	11
4. Refurma da las vischnancas	12
5. En atgna chaussa.....	13
6. Save the date: dieta da vischnancas 2025.....	14
7. La digitalisaziun per las vischnancas	15
8. Furmaziun supplementara	15

Agiunta

- Uniun e diversidad dattan forza – er en il spazi digital

1. **Mussavia radunanza communal**

D'ina impurtanza centrala per mintga radunanza communal è la realisaziun correcta da las votaziuns e da las elecziuns. A la fin da mintga fatschenta stoi esser cler, tge ch'è la vaira voluntad nunfalsifitgada da las persunas cun dretg da votar. Ina incumbensa fitg pretensiusa da la persuna che maina la radunanza è quella d'eruir conscienziusamain questa voluntad. Per far quai sto ella sa preparar correspondentamain, tut tenor sia experientscha, sia savida e sia personalitad. Il [mussavia](#) è in agid per la preparaziun, per la realisaziun e per l'elavuraziun posteriura d'ina radunanza communal. El na po betg sclerir tut ils aspects, ma tuttina po el dar ina survista focussada da las lavurs e dals process ils pli impurtants per la persuna che maina la radunanza. Tgi che giavischa infurmaziuns detagliadas davart singuls aspects, po consultar il [manual radunanza communal](#). Sco ovra da consultaziun dat quel ina invista pli profunda da la materia.

Nus As supplitgain da communitgar, sche Vus essas confruntads en la pratica cun dumondas che na sa laschan betg responder facilmain, er betg cun il mussavia u il manual, u che pertutgan aspects novs. Uschia ans gidais Vus ad actualisar ils documents ed als metter a disposiziun sco agid da la pratica e per la pratica. Nus rimnain Voss resuns per actualisar las infurmaziuns. Vossa persuna da contact: Damian Manser, manader da la partiziun «surveglianza da las vischnancas», tel. 081 257 23 82, e-mail damian.manser@afg.gr.ch.

2. Hate speech

«... nume no e blinde Schiri chan eus no schotpe, Schiri, i weiss, wo dis Auto schtoht», uschia hai num en la chanzun «Chumm bring en Hei!» da l'artist Baschi. Quai ch'ins po vesair sco libertad artistica en il text da la chanzun, pudess vegnir enclieg senz'auter sco smanatscha subtila en in context social e politic.

Hate speech. Cartoon by Ahmad Rahma:
<https://cartoonmovement.com/cartoon/hate-speech-9>

En ils commentaris che vegnan publicads en las medias online ed en las raits socialas, vegn la ravgia sin tut e sin tuttas e tuts savens exprimida en pleds, senza nagin filter e a moda nunponderada. La libertad d'exprimer l'opiniun protegida uschè remartgas fin ad in tschert punct. Giuridicamain vegni problematic cura ch'ils commentaris appelleschan a la discriminaziun, a l'ostilitad e a la violenza cunter persunas e gruppas pervi da lur appartegnientscha rassistica, lur religiun, lur origin, lur colur da la pel, lur schlattaina, lur orientaziun sexuala u lur identitad sexuala, pervi d'in impediment u pervi d'ina malsogna.

En ina communicaziun a las medias¹ dal chantun da Turitg dals 27 da favrer 2024 pon ins leger ch'in terz da tut las politicras elegidas e da tut ils politichers elegids ha gia già ina situaziun da «hate speech» (pled instigant), saja quai en il contact persunal, sur las medias socialas u via e-mail. Quest svilup è in privel per la democrazia viva: pliras politicras turitgaisas han bandunà lur engaschi, perquai ch'ellas na vulevan betg pli s'exponer al stress pervi dad uschè brevs dad odi.

Er en il Grischun è il dumber e la grevezza da smanatschas, d'ingiurias e d'offaisas envers magistratas e magistrats creschids ils ultims onns. En la gronda part dals cas è las remartgas probablmain vegnidas fatgas senza ponderar, en la furia, en l'affect. Il fenomen da las attatgas verbalas n'è betg nov: gia pli baud hai dà da quellas en ina flotta runda a la maisa radunda u ad occurrenz culturalas. Per part èn ils disputs schizunt cupitgads en ina baruffa. Entant èn las pussaivladads da la communicaziun daventadas bler pli vastas tras las medias socialas. Per intginas persunas èn Facebook, Instagram u TikTok in spazi «anarchic», nua ch'ellas pon far canera e finalmain exprimer lur opiniun, patgific davent dal canapé.

¹ <https://www.zh.ch/de/news-uebersicht/medienmitteilungen/2024/02/ein-drittel-aller-gewaehlten-politikerinnen-und-politiker-erlebt-hate-speech.html#143763966>

Tge munta «hate speech»? Tge munta «hate crime»?²

Sco «hate speech» vegnan definidas remartgas scrittas u verbalas che sa drizzan cunter ina tscherta grupp da persunas u cunter ina singula persuna, a la quala vegn insinuada l'appartegnientscha ad ina tscherta grupp da persunas. La finamira è d'offender, d'ingiuriar, da sminuir, d'umiliar, da discreditar ina persuna, da far beffa dad ella, da la spretschar, curt: da la discriminar. Il «hate speech» è fitg derasà, surtut en l'internet, en las medias socialas, en blogs ed en forums en l'internet, betg il davos pervi da l'anonimitad supponida en la rait.

En la gronda part dals cas da «hate crime» vai per l'appartegnientscha insinuada u efectiva da las unfrendas ad ina tscherta grupp razziala, etnica, religiusa u cun ina orientaziun sexuala speziala, che las delinquentas ed ils delinquents considereschon sco inferiura. Las appartegnientschas attribuidas vegnan savens cumbinadas u cumuladas a bainplaschair. Er l'appartegnientscha a tschertas minoritads, sco p.ex. persunas cun impediments, po esser pertutgada da «hate crime». Tar il «hate crime» vai per delicts che vegnan commess per ils medems motivs sco tar il «hate speech» che vala er gia sco «hate crime». Questa distincziun vegn fatga, perquai ch'i sa tracta, tar il «hate speech», dad expressiuns linguisticas e betg da violenzas. Il «hate crime» percenter è pli vast e cumpiglia er delicts sco attatgas, donnas materials per far tema, lesiuns corporalas, mulestas sexualas e violenza fin smanatschas da mort e mazzament. Sch'in crim sto vegnir classifitgà sco crim d'odi e chastià sco tal, dependa adina dals motivs effectivs da las delinquentas e dals delinquents.

Dad auters pajais sco p.ex. la Germania savain nus che aggressiuns verbalas pon er sa transformar en attatgas realas sin persunas. «Wenn aus Worten Taten werden», quest titel ha la «Tagesschau» da la ARD dà a sia contribuziun suenter il mazzament dal president da la citad da Kassel Walter Lübcke dals 2 da zercladur 2019.³

Avant aveva il politicher da la CDU adina puspè survegnì reacziuns d'odi. Per il pli gievi per ina frasa che Lübcke ha ditg l'october 2015 a Kassel Lohfelden, cura ch'el ha discutà cun burgais davart in alloschi planisà per fugitivs. Radicalas e radicals da dretga avevan disturbà l'occurrenza cun clamar tranteren e cun tschivlar. Lübcke ha resistì a questas attatgas, ha engrazià ils gidanters en uffizi d'onur e ha ditg a quels ch'avevan disturbà l'occurrenza: «Jau schess ch'i vala la paina da viver en noss pajais. Qua ston ins defender valurs.» Plinavant ha Lübcke ditg: «E tgi che na represchenta betg questas valurs, po da tut temp bandunar quest pajais, sch'el u sch'ella n'è betg d'accord.» Ina curta sequenza dal video cun la remartga da Lübcke è adina ed adina puspè vegnida derasada en la rait – senza il context. Uschia han ins dà en moda mirada l'impressiun, ch'el haja cusseglià pauschalmain

² Hate Speech / Hate Crime, Prevenziun svizra da la criminalitad PSC, Berna 2023

³ <https://www.tagesschau.de/inland/luebcke-159.html> (consultà ils 31 da matg 2024)

a tut quellas e quels che crititgeschan la politica da fugitivs, da bandunar il pajais. Sin quai è Lübcke vegnì offendì e smanatschà. La polizia al stueva proteger. L'assassin da Lübcke ha confessà ch'el haja sajettà perquai ch'el era indignà da la remartga da l'onn 2015. Las reacziuns sin la mort da Lübcke han mussà quant profund che l'odi po esser. «Quel portgatsch ha survegnì il tun da grazia!», ha in utilisader scrit. I dat anc blers auters commentaris da quest gener.

Las personas ch'èn tar nus activas en la politica e ch'èn confruntadas cun situaziuns da «hate speech», vegnan discreditadas u offaisas. Er la smanatscha da violenza, inclusa la smanatscha envers personas da confidenza, exista, dentant n'è ella per cletg (anc betg) uschè derasada. Ultra da quai sa refereschan las attatgas savens sin la posiziun politica u sin la partida e betg sin la singula persona.

Las dimensiuns da «hate speech» èn bain documentadas, e blers gremis internaziunals (ONU, Cussegl da l'Europa, OSCE)⁴ sa fatschentan cun il fenomen e ses effects sin las gruppas da la societad pertutgadas sco er sin l'entira societad e sin sia coesiun. La OSCE per exempel ha adina puspè drizzà l'attenziun sin il fatg che «hate speech» è in grond privel per la segirtad e la coesiun dals stadis europeics. Enfin oz n'èsi però betg gartegià a la communitad internaziunala da vegnir perina davart ina definiziun giuridica unitara da «hate speech». Per intgins pajais, surtut per ils Stadis Unids, è la protecziun da la libertad d'exprimer l'opiniun pli impurtanta che tut il rest.

Restricziuns legitimas da la libertad d'exprimer l'opiniun

Dentant na vala la libertad d'exprimer l'opiniun betg a moda absoluta. L'art. 19 al. 3 dal Patg internaziunal davart ils dretgs civils e politics (0.103.2; Patg II⁵) di, che l'exercizi da quests dretgs saja lià ad obligaziuns spezialas ed ad ina responsabladad speziala. El po vegnir restrenschi per garantir il respect dals dretgs u da la reputaziun dad autras e dad auters u per proteger la segirezza naziunala, l'urden public, la sanadad publica u la moralidad publica.

La Convenziun europeica dals dretgs umans (CEDU⁶) circumscriba a moda pli detagliada las cundiziuns da restricziun: tenor l'art. 10 al. 2 da la CEDU po l'exercizi da las libertads vegnir suttamess a prescripziuns formalas, a cundiziuns, a restricziuns u a sancziuns che la lescha prevesa e ch'èn necessarias en ina societad democratica per la segirezza naziunala, per l'integritad territoriala u per la segirezza publica, per il mantegniment da l'urden, per la prevenziun da delicts, per la protecziun da la sanadad u da la moralidad, per la protecziun da la reputaziun u dals dretgs dad autras e dad auters u per impedir la derasaziun d'infurmaziuns confidenczialas u per garantir l'autoridad e l'imparzialidad da la giurisdicziun.

⁴ [36431.pdf \(osce.org\)](#) (consultà ils 3 da zercladur 2024)

⁵ [SR 0.103.2 - Internationaler Pakt vom 16. Dezember 1966 | Fedlex \(admin.ch\)](#)

⁶ [SR 0.101 - Konvention vom 4. November 1950 zum Schutze der Menschenrechte | Fedlex \(admin.ch\)](#)

Betg mo la CEDU ed il Patg da la ONU davart ils dretgs civils e politics, ma er la Constituziun federala prevesa che dretgs fundamentals sco la libertad d'exprimer l'opiniun (art. 16 ed art. 17 Cst.) pon vegnir restrenschids sut tschertas cundiziuns (art. 36 Cst.). Per remartgas en l'internet datti en il dretg svizzer surtut cunfins tras il dretg penal. Quel scumonda la violaziun da l'onur (art. 173 ss. CP), l'incitaziun publica da commetter crims u acts da violenza (art. 259 CP) e la discriminaziun rassistica (art. 261bis CP). Er il Cudesch civil protegia da messadis invadents, per exempel dad ina violaziun da la personalitad (art. 28 CCS).

Cunfin tranter la libertad d'exprimer l'opiniun e furmas d'abus

Ins sto examinar cun premura il cunfin tranter la libertad d'exprimer l'opiniun e la derasaziun da l'incitaziun a la discriminaziun, a l'odi e a smanatschas cunter las minoritads che sto vegnir supprimida e chastiada. La libertad d'exprimer l'opiniun cuvra senz'auter er plets maleducads e schizunt offendents, che violeschan bain l'onur da las personas pertutgadas, ma che na valan (anc) betg sco «hate speech». Da l'autra vart pon remartgas represchentar in pled instigant, er sch'ellas paran dad esser «objectivas» e «scientificas» e na cuntegnan naginas emoziuns (d'odi) explicitas. Tenor il Comité per l'eliminaziun da la discriminaziun da las razzas (CERD)⁷ ston vegnir examinads ils puncts suandants per sclerir, sch'ina remartga represchenta in pled instigant scumandà.

- Il cuntegn e la furma dal pled;
- Il clima social, economic e politic, en il qual il pled è vegnì fatg, ed ils musters da discriminaziun existents cunter la minoritad pertutgada (p.ex. areguard requirentas e requirents d'asil, gruppas da personas estras, minoritads sexualas);
- La posiziun da la persona che fa il pled en la societad resp. en il medium (vai p.ex. per in politicher / ina politicra, per leaders d'opiniun);
- La derasaziun dal pled (internet u medias da mainstream etc.)

⁷[7docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhssyNNtql51ma08Cma6o7Bglz8iG4SuQiovEP%2bcqr8joDoVEbW%2bQ1MoWdOTNEV99v6FZp9aSSA1nZya6gtpTo2JUBMI0%2boOmjAwk%2b2xJW%2bC8e](https://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhssyNNtql51ma08Cma6o7Bglz8iG4SuQiovEP%2bcqr8joDoVEbW%2bQ1MoWdOTNEV99v6FZp9aSSA1nZya6gtpTo2JUBMI0%2boOmjAwk%2b2xJW%2bC8e)

Valitaziun dal punct da vista penal

Enfin ussa na datti nagina definiziun giuridica unitara da las noziuns «hate speech» e «hate crime», ni sin plaun internaziunal ni sin plaun naziunal. Omaduas noziuns sa refereschon sin ils motivs da las delinquentas e dals delinquents: l'odi sin tschertas gruppas da persunas, l'uschenumnada misantropia envers tschertas gruppas. Ils delicts sco tals, damai offaisas, smanatschas, donns materials, lesiuns corporalas euv., pon adina er avair auters motivs.

En la gronda part dals cas stattan fatgs penals evidents en il center. Perquai èsi fitg impurtant da communitgar il motiv pussaivel per il delict en vista a las ulteriuras investigaziuns e a l'eventuala classificaziun dad in delict sco crim d'odi.

Art. 261bis CP: discriminaziun ed incitaziun a l'odi

Tgi che incitescha publicamain d'odiari u da discriminar ina persuna u ina grupp da persunas pervia da sia razza, pervia da sia etnia, pervia da sia religiun u pervia da sia orientaziun sexuala, tgi che derasa publicamain ideologias che han la finamira da discreditari u da disfamar sistematicamain questas persunas u questas gruppas da persunas, tgi che organisescha, promova u sa participescha ad acziuns da propaganda cun la medema finamira, tgi che discreditescha u discriminescha publicamain en ina moda che cuntrafa a la dignitad umana ina persuna u ina grupp da persunas cun plets, cun scrittiras, cun maletgs, cun gests u cun metter maun vi dad ella pervia da sia razza, pervia da sia etnia, pervia da sia religiun u pervia da sia orientaziun sexuala ubain tgi che snega, bagatellisescha malamain u emprova da giustifitgar per quests motivs genocids u auters crims cunter l'umanitad, tgi che refusa ad ina persuna u ad ina grupp da persunas pervia da sia razza, pervia da sia etnia, pervia da sia religiun u pervia da sia orientaziun sexuala ina prestaziun offerida ch'è destinada a la generalitad, vegn chastia cun in chastu da detenziun da fin 3 onns u cun in chastu pecuniar.

Valitaziun dal punct da vista politic

«Hate speech» u autras attatgas sin l'integritad persunala pon avair in effect decuraschant. Probablmain n'è la gronda part da la glieud betg pronta da surpigliar in uffizi politic, perquai che la stima manca u perquai ch'i dat forsa opiniuns d'opposiziun. Sche, ultra da quai, exista il privel ch'ins daventa sez u che confamigliars daventan unfrendas da la violenza verbala, è la decisiun da s'engaschar per la generalitad probablmain lunsch davent. «Hate speech» ed er gia attatgas ch'èn anc protegidas da la libertad d'opiniun, pudessan damai avair ina influenza considerabla sin il funcziunament da nossas instituziuns.

En ses rapport dals 15 da november 2023 davart il postulat da la Cumissiun per la politica da segirezza dal Cussegl dals chantuns «Hassrede: Bestehen gesetzliche Lücken?»⁸ ha il Cussegl federal constatà, che «hate speech» na smanatscha betg mo las persunas mabain er las instituziuns ed il discurs democratic. Las consequenzas da l'odi e da las smanatschas pudessan esser che politicras e

⁸ [21.3450 | Hassreden. Bestehen gesetzliche Lücken? | Geschäft | Das Schweizer Parlament](#)

Amt für Gemeinden Graubünden
Uffizi da vischnancas dal Grischun
Ufficio per i comuni dei Grigioni

politichers sa retiran da la debatta politica publica u che burgaisas e burgais desistan da funcziuns politicas.

Tge èsi da far, sch'ins è confruntà cun attatgas?

La Polizia chantunala dal Grischun (Pocha GR) dispona dad in post da prevenziun che sa fatschenta, tranter auter, er cun il cumbat da commentaris d'odi. Cun quest post spezialisà ha il Grischun in interlocutur excellent che porscha ses sustegn gia en il stadi inicial dad in'eventuala smanatscha, che commentaris d'odi pon senz'auter sa daventar.

La Pocha GR è represchentada en la cumissiun spezialisada da la Prevenziun svizra da la criminalitad⁹ (PSC), che infurmescha la populaziun, tranter auter, davart fenomens criminals, pussaivladads da prevenziun e purschidas d'agid. Quai cumpiglia er l'elavuraziun da brochuras, prospects ed auter davart tscherts temas da la prevenziun criminala (p.ex. infracziuns, stalking, curaschi civil) e per gruppas en mira specificas sco p.ex. giuvenils u senioras e seniors. En lur blog scrivan las collavuraturas ed ils collavuratur da la Prevenziun svizra da la criminalitad contribuziuns davart differents aspects da la prevenziun criminala e tematiseschan fenomens novs.

La cumissiun spezialisada da la PSC sustegna ed accumpogna cun sia vasta e fundada savida d'expertas e d'experts, cura ch'i va per elavurar material d'informaziun e realisar projects da prevenziun.

As drizzai a temp al post spezialisà per la prevenziun da la Polizia chantunala dal Grischun, cura che Vus essas pertutgads dad attatgas che surpassan la dimensiun usitada dad in bun cumportament.

[Post spezialisà per la prevenziun da la Polizia chantunala dal Grischun](#)

Polizia chantunala dal Grischun
Post spezialisà per la prevenziun
Comercialstrasse 19, CH-7000 Cuir
Telefon: +41 (0)81 257 75 40
E-mail: praevention@kapo.gr.ch
www.kapo.gr.ch

⁹ <https://www.skppsc.ch/de/>

3. Videos explicativs

L'atun 2023 As avain nus pudì preschentar tschintg videos explicativs:

[Elegida u elegì en suprastanza communal – ed uss?](#)

[Collavuraziun en suprastanza communal](#)

[Repartiziun da las cumpetenzas tranter ils organs comunals](#)

[Manar la vischnanca ed ils instruments da manar](#)

[Gestiun finanzia da la vischnanca](#)

Il videos han success e vegnan guardads savens. Uss As vulessan nus preschentar trais ulteriurs videos explicativs davart ils temas [planisaziun da las finanzas](#), [radunanza communal](#) e [cumiessiun da gestiun](#). Il videos èn disponibels en tut las trais linguas chantunals, cun e senza suttitels. Il videos explicativs cun suttitels pon ins guardar sin nossa pagina d'internet [www.afg.gr.ch/Vischnancas/Infurmaziuns per las autoritads](http://www.afg.gr.ch/Vischnancas/Infurmaziuns_per_las_autoritads) sco film da YouTube. Las datotecas originalas (cun e senza suttitels) pon er vegnir chargiadas giu sin la plattaforma Pcloud <https://pcloud.gr.ch/s/sPLxFPXNKMxY33x> Vus pudais integrar quests videos explicativs sin Vossa pagina d'internet.

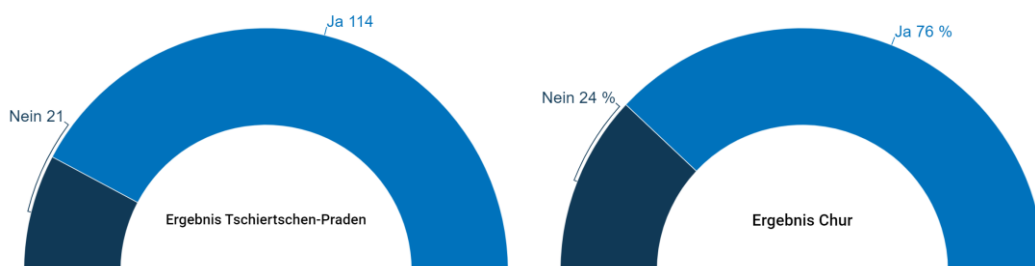
4. Refurma da las vischnancas

Il 1. da schaner 2025 entra en vigur la fusiun tranter la citad da **Cuira** e la vischnanca da **Tschiertschen-Praden**. Uschia ha noss chantun l'onn 2025 anc 100 vischnancas politicas. Cun la fusiun s'engrondescha il dumber da 39 000 personas che vivan a Cuira per las var 300 abitantas ed abitants da Tschiertschen-Praden.

La vischnanca da Tschiertschen-Praden è naschida il 1. da schaner 2009 tras la fusiun da las duas vischnancas Praden e Tschiertschen. Er suenter la fusiun è la vischnanca adina puspè sa fatschentada cun la dumonda da l'agen futur structural. En cas d'ina proxima fusiun è adina vegnida favurizada la fusiun cun la citad da Cuira.

Il 25 d'avust 2022 ha la radunanza communal da Tschiertschen-Praden discutà a moda concreta davart scleriments da fusiun cun la citad da Cuira. Silsuenter ha la suprastanza communal inoltrà ina dumonda correspondent a l'agen da la citad. Motivs per questa decisiun èn stadas la recrutaziun da personal per las autoritads ch'è pli e pli difficila sco er la sfida finanziaria da pudair garantir a vista mesauna fin a lunga vista finanzas saunas.

A Tschiertschen-Praden è la votaziun davart il contract da fusiun stada ils 14 da zercladur 2024. Cun in'auta participaziun a la votaziun da 63,4 pertschient ha la radunanza communal approvà il contract da fusiun cun 114 cunter 21 vuschs. Il 22 da settember 2024 ha er ina clera majoriad da var 76 pertschient da las votantas e dals votants da Cuira acceptà il contract da fusiun a l'urna.

Quelle: Departement für Finanzen und Gemeinden / Grafik: Standeskanzlei

La contribuziun da promoziun chantunala ch'il chantun ha garantì munta a 7,25 milliuns francs. Ultra da quai vegn garantida ina golvaziun da las grevezzas geografic-topograficas e da scola da 350 000 francs per onn, quai per la durada da diesch onns.

Amt für Gemeinden Graubünden
Uffizi da vischnancas dal Grischun
Ufficio per i comuni dei Grigioni

La vischnanca burgaisa da Tschierschen-Praden fusiunescha cun quella da Cuir. Suenter questa fusiun datti anc 62 vischnancas burgaisas en noss chantun.

Vus chattais documents actualisads davart ils projects da fusiun decis e realisads sin nossa pagina d'internet www.afg.gr.ch ⇒ fusiuns da vischnancas.

5. En atgna chaussa

Nus As vulessan infurmar davart differentas midadas da personal:

Dapi il 1. d'avust 2024 rinforza **Cornelia Grünenfelder** noss team en il sectur Servetsch. Ella è succedida a Claudia Landolt che ha lavurà blers onns sco secretaria.

La fin da favrer 2025 van noss dus collavuradors da blers onns Giachen Caduff e Giuliano Crameri en pensiun. Giachen Caduff ha cumenzà a lavurar per l'inspecturat da vischnancas da lez temp il zercladur da l'onn 1986. Durant sia activitad da bunamain 39 onns ha el accumpagnà surtut las vischnancas rumantschas da la Surselva e da la regiun Engiadina Bassa/Val Müstair. Giuliano Crameri è arrivà en noss team il 1. da fanadur 1988. El ha cusseglia en emprima lingua las vischnancas da lingua taliana dal Grischun dal Sid. Omadus collavuradors han revedì numerusas vischnancas durant blers onns. Ultra da quai han els sustegnì cun grond engaschi las vischnancas en fatgs da finanzas e da contabilitad, en dumondas instituziunalas, areguard la gulivaziun da finanzas ed en il rom da process da fusiun. L'Uffizi da vischnancas engrazia ils dus collavuradors per lur engaschi impressiunant e per lur collavuraziun preziusa durant blers onns.

Amt für Gemeinden Graubünden
Uffizi da vischnancas dal Grischun
Ufficio per i comuni dei Grigioni

A Giuliano Cramerer succeda **Alex Galli**. El ha studegià economia da manaschi a la HSG da Son Gagl cun il focus sin la contabilitad, sin las finanzas e sin il controlling. El ha, tranter auter, lavurà tar la Banca chantunala tessinaisa e ha manà, sco commember da la direcziun, la vendita tar ina firma d'import. Alex Galli vegn a sustegnair en emprima lingua las vischnancas da lingua taliana da las regiuns Malögia e Moesa.

Areguard la successiun da Giachen Caduff essan nus en tschertga dad ina successura / dad in successur cun rumantsch sco lingua materna.

A partir dal zercladur 2025 rinforza il secretari da finanzas da bliers onns dal Departament da finanzas e vischnancas **Urs Brassler** noss team en in pensum parzial durant in temp provisoric da dus onns. In cordial bainvegni a nossas novas collavuraturas ed a noss novs collavuratur en noss team!

6. Save the date: dieta da vischnancas 2025

L'onn 2025 organisain nus puspè ina dieta da vischnancas. Reservai gia uss il suentermezdi dals **9 da settember 2025**. Vus survegnis il program detaglià cun l'invit separà. Nus ans legrain sin Vossa participaziun!

7. La digitalisaziun per las vischnancas

La [quarta enquista da las vischnancas](#) da l'Associaziun da las vischnancas svizras mussa, ch'ina gronda maiortad da las vischnancas svizras vesa ina gronda schanza en la digitalisaziun da lur process da lavur interns e dals servetschs externs.

Il chantun Grischun sustegna las vischnancas er a far avanzar la digitalisaziun. Dapi la stad 2024 As gida Anita Capaul dal post da stab Administraziun digitala sco coordinatura cun pled e fatg. Las indicaziuns da contact ed ulteriuras infurmaziuns chattais Vus en l'aggiunta da questa Ginfo.

8. Furmaziun supplementara

Nus As vulessan infurmar davart ils curs da furmaziun actuals e davart las purschidas da furmaziun supplementara da las differentas instituziuns da furmaziun:

Societad svizra d'employadas e d'employads da commerzi

Attestat professional «Digital Collaboration Specialist»

La transfurmaziun digitala dovra personas spezializadas qualifitgadas. Ils «Digital Collaboration Specialists» (AP) uneschan l'economia da manaschi e las ICT. Dapli infurmaziuns davart la furmaziun pretensiusa chattais Vus qua: kfmv.ch/dcs.

ibW

Spezialista/spezialist administraziun publica cun attestat professional federal

Quest curs da furmaziun sa drizza a las collavuraturas ed als collavurats da las administraziuns communalas, da las administraziuns chantunalas e da l'administraziun federala. En collavuraziun cun la ibW (Scola spezializada superiura da la Svizra Sidorientala) porscha la Scola auta spezializada dal Grischun questa furmaziun supplementara a collavuraturas ed a collavurats da l'administraziun publica e als prepara per l'examen professional federal www.ibw.ch.

Amt für Gemeinden Graubünden
Uffizi da vischnancas dal Grischun
Ufficio per i comuni dei Grigioni

Scola auta specialisada dal Grischun (SAS)

Il center da manaschament d'administraziun (CMA) da la SAS Grischun porscha in program da furmaziun supplementara varià per las vischnancas e per l'administraziun chantunala www.fhgr.ch – ZVM.

Ediziuns novas dal CMA:

«**Strategien in Gemeinden – Das Playbook für die Praxis**» da **Curdin Derungs**, professor per manaschament d'administraziun. strategie.fhgr.ch

L'intelligenza artificia en las vischnancas

En in artigel da l'ediziun actuala da la revista specialisada [«Marketing Review St.Gallen»](#) han Curdin Derungs e Dario Wellinger preschentà ina survista dals champs d'applicaziun e da las sfidas da l'intelligenza artificia per las vischnancas.

Strategias da las vischnancas: l'enquista da las vischnancas naziunala è terminada. Ils resultats dal project [StratPop](#) vegnan probablmain ad esser sin maisa la fin da l'onn 2025.

Agiunta

- Uniun e diversidad dattan forza – er en il spazi digital

Uffizi da vischnancas dal Grischun
Rosenweg 4
7001 Cuir
Tel. +41 81 257 23 91
E-mail: info@afg.gr.ch
www.afg.gr.ch